

Bạn Bè Trong Tuổi Thiếu Niên

Con cái trong tuổi thiếu niên có những vấn đề mà cha mẹ thường lo lắng, nhiều khi phải nhức đầu, mất ăn, mất ngủ. Một trong những vấn đề đó là bạn bè của con và cách con chọn bạn.

Trong tuổi thiếu niên, con em chúng ta rất cần bạn. Có thể nói bạn bè là mối quan tâm hàng đầu của các em. Nếu có nhiều bạn và được bạn thương, các em sẽ thấy đời vui và đáng sống, sẽ hăng hái tham gia những sinh hoạt ở trường. Trái lại, nếu không có bạn, hoặc không được bạn chấp nhận, các em sẽ chán nản, mặc cảm, thấy mình là con số không và không muốn tham gia vào việc gì, không muốn đi đâu cả. Khi nói đến tuổi thiếu niên, chúng ta thường nghe hai chữ là *popular* và *peer pressure*. Em nào có nhiều bạn là em đó *popular*, và vì *peer pressure*, tức là áp lực của bạn bè, các em luôn luôn bắt chước bạn và muốn giống bạn.

Nếu con em chúng ta có những người bạn tốt, đàng hoàng thì chúng ta không có gì phải lo lắng. Tuy nhiên, vì các em còn non dại, nhiều khi bị những người bạn không tốt lôi cuốn. Những người bạn không tốt đó có thể dụ dỗ con em chúng ta vào con đường xấu, chẳng hạn như vào băng đảng, bỏ học đi chơi hoặc làm những chuyện phi pháp. Nhiều bậc phụ huynh vì quá bận rộn, không để ý đến con,

con chơi với bạn như thế nào cũng không biết, đến khi con gặp khó khăn với luật pháp mới vỡ lẽ ra là con chơi với những đứa bạn hư hỏng.

Đây là điều rất nguy hiểm, vì một khi con em chúng ta đã vướng vào những đám bạn xấu, khó có thể bước ra được. Có những cha mẹ, khi biết con bị lôi cuốn vào băng đảng, tìm cách đưa con đi tiểu bang khác hoặc đưa con về Việt Nam để cắt đứt liên lạc với những đứa bạn không tốt. Nhưng sau một thời gian, khi các phụ huynh đó đem con trở về, các em bị đồng bạn trả thù, lắm khi nguy hiểm đến tính mạng. Vì những nguy hiểm đó, là cha mẹ, chúng ta cần để ý xem con mình chơi với ai, những người bạn đó thuộc thành phần nào hay gia đình, cha mẹ là ai.

Như quý vị đã biết, con người chúng ta ở lứa tuổi nào cũng cần có bạn, và chúng ta thường thích kết bạn với những người giống mình. Con em chúng ta cũng thế, các em thích chơi với những người không những cùng tuổi nhưng cũng cùng sở thích. Vì thế, nếu muốn con có bạn tốt, chúng ta phải trước hết uốn nắn, hướng dẫn con của chúng ta trở nên người tốt. Ngoài ra, chúng ta cần tạo cơ hội cho con tiếp xúc gần gũi với những người tốt. Chúng ta có thể giúp con chọn những người bạn tốt bằng cách áp dụng những nguyên tắc sau:

1. Cha mẹ cần có những người bạn tốt

2. Để con có bạn tốt, chúng ta cần tham gia vào những cộng đồng tôn giáo

Tại đây không những chúng ta được học hỏi điều hay điều tốt mà con em chúng ta cũng được nhiều ảnh hưởng tốt. Chúng tôi xin kính mời quý vị đến với các giáo hội, các hội thánh, nơi Lời Chúa được rao giảng. Trước hết, chúng ta tiếp nhận Chúa để được làm con của Chúa, Chúa Thánh Linh sẽ ngự trị, cai quản tâm lòng và cuộc đời chúng ta. Sau đó, chúng ta sẽ được hướng dẫn học Lời Chúa. Lời Chúa là ngọn đèn soi lối cho bước chân của chúng ta, là kim chỉ nam hướng dẫn chúng ta trên đường đời.

Lời Chúa là chân lý hướng dẫn chúng ta và Chúa Thánh Linh sẽ thêm nghị lực để chúng ta có đủ sức làm theo Lời Chúa. Khi chúng ta sống theo Lời Chúa dạy, con cái chúng ta cũng làm theo Lời Chúa, giữa cha mẹ và con cái sẽ có sự thông cảm, mối quan hệ giữa cha con và mẹ con sẽ trở nên khăng khít, đậm đà.

Chúng tôi biết rất nhiều quý vị phụ huynh đang đau khổ vì con cái ngỗ nghịch, phản loạn, không vâng lời cha mẹ. Có em đang chạy theo những đám bạn hư hỏng, có thể giết chết tương lai và cả cuộc đời của các em. Cha mẹ nhìn thấy điều đó nhưng bất lực, bó tay, không biết làm gì để cứu con của mình. Chúng tôi mời quý vị hãy đến với Chúa, mời Chúa làm Chủ cuộc đời và làm Chủ gia đình quý vị. Quyền

năng và tình thương của Chúa sẽ thay đổi chúng ta và con cái chúng ta.

Nếu con quý vị chưa đến tuổi thiếu niên, xin quý vị hãy dành thì giờ cho con, hướng dẫn con đặt lòng tin nơi Chúa, chính Chúa sẽ giúp con em chúng ta có lòng khôn ngoan, vâng lời cha mẹ và trở nên người tốt. Có người biết nhà thờ là môi trường tốt cho con cái nên đưa con đến nhà thờ để con học những điều tốt, có bạn tốt và được những ảnh hưởng tốt. Tuy nhiên, nếu con em chúng ta không tin nhận Chúa và không trở nên con của Chúa, những điều tốt đó chỉ có ảnh hưởng tạm thời, và chỉ ở bên ngoài, chứ không phải là sự tốt đẹp, đạo đức phát xuất từ trong lòng. Chúng ta đều biết câu: “Gần mực thì đen, gần đèn thì sáng.” Khi chúng ta đem con cái đến với ánh sáng của Chúa, đi trong sự dẫn dắt của Lời Chúa, những điều xấu xa, đen tối của trần gian không ảnh hưởng trên các em được.

3. Kết thân với những người bạn tốt trong cộng đồng, có con cùng tuổi với con của mình

Khi chúng ta kết bạn và thường xuyên gặp gỡ những người có cùng tiêu chuẩn sống với mình, chúng ta sẽ học hỏi lẫn nhau những điều tốt, trao đổi những tin tức cần biết. Con chúng ta có cơ hội chơi với con của bạn chúng ta, các em sẽ có ảnh hưởng tốt trên nhau. Không những thế, người này cũng có thể để ý, trông nom con của người kia. Nhờ đó, khi có điều gì bất thường hay điều gì nguy hiểm, chúng ta sẽ biết ngay và có thể giúp nhau đối diện với những khó khăn đó. Nếu chúng ta chỉ dành thì giờ đi làm để nuôi sống gia đình và chỉ biết có gia đình mình mà không làm bạn với người chung quanh, chúng ta không những cô đơn, nhưng khi gặp nan

đề chúng ta sẽ không biết chạy đến với ai để được giúp đỡ.

4. Mời những gia đình có con cùng tuổi với con mình đến nhà

Dù bận rộn, thỉnh thoảng chúng ta có thể chọn một ngày cuối tuần, mời gia đình những người bạn có con cùng tuổi với con chúng ta đến nhà, để các gia đình có dịp trò chuyện, quen biết nhau nhiều hơn. Đây là dịp để các bậc phụ huynh trao đổi buồn vui trong cuộc sống và chia sẻ với nhau kinh nghiệm trong việc dạy dỗ con cái. Cũng là dịp cho con em chúng ta chơi đùa và trò chuyện với bạn bè cùng lứa tuổi. Một nhà tâm lý học nọ cho biết, ngày nay số trẻ em hư hỏng nhiều vì các gia đình sống quá biệt lập với nhau, Bà con cũng như hàng xóm không để ý đến con cái của những người mình quen biết. Ngoài cha mẹ, các em không sợ ai cả, mà cha mẹ thì lại không có mặt bên cạnh thường xuyên. Không những thế, ngày nay số người cô đơn và bị bệnh chán nản (depressed) cũng nhiều hơn trước vì người ta ngày càng sống cách biệt với người chung quanh.

5. Mời bạn của con về nhà

Một điều khác nữa chúng ta có thể làm để làm quen với bạn của con cũng như giúp con chọn bạn tốt, đó là vào dịp sinh nhật của con hoặc thỉnh thoảng chúng ta mời bạn của con về nhà, nấu một món ăn đặc biệt cho các em, rồi các em ở lại xem một chương trình đặc biệt trên ti-vi hoặc chơi đùa, trò chuyện với nhau. Khi cho con mời bạn về nhà như thế, chúng ta không những biết rõ bạn của con mà còn đỡ được nỗi lo lắng không biết con đi đâu với bạn, có làm chuyện gì nguy hiểm, đại dột không? Chúng ta cũng có thể mời những em có tính hạnh tốt mà chúng ta muốn con kết

bạn về nhà để con có dịp làm quen với những em đó.

Cũng có những em thiếu niên tuy cần bạn nhưng lại quá nhút nhát, nên không có bạn. Những em không có bạn thật là tội, vì thường bị những em khác trêu chọc và vì thế lại càng ngại ngùng và càng rút vào “cái vỏ” của mình hơn. Khi thấy cha mẹ quan tâm, giúp cho mình có bạn các em sẽ vui và tự tin hơn.

Trong trường hợp thấy con chơi với những người bạn mà chúng ta biết là không tốt, cha mẹ không nên tức giận chê bạn của con hoặc cấm con giao du với những người bạn đó. Làm như thế chúng ta chỉ khiến các em thương bạn hơn và càng muốn gần bạn hơn. Chúng ta có thể chọn một thì giờ thuận tiện nói chuyện với con, hỏi thăm xem những người bạn đó là ai, ở đâu. Chúng ta có thể hỏi con những câu như: “Con thấy đứa bạn đó như thế nào? Có được nhiều người thích không? Học có khá không? Nó có định lớn lên học ngành gì? Định mai mốt làm nghề gì? Nó với con có gì giống nhau, tại sao con thích chơi với nó?”

Khi các em trả lời những câu hỏi đó, chúng ta sẽ biết bạn của con là người như thế nào và cũng rõ hơn về quan hệ giữa con với bạn. Nếu những điều con nói chứng tỏ đó là một em không tốt, không lo học hành, không được nhiều người yêu quý, lúc đó chúng ta có thể nhẹ nhàng bảo con phải cẩn thận, nếu không con cũng sẽ giống như vậy. Lời khuyên bảo nhẹ nhàng của cha mẹ có tác dụng đối với các em hơn là những lời la lối, đe dọa hay cấm đoán

Nhiều khi con em chúng ta quá quý bạn và cần bạn vì không khí trong gia đình không thoải mái. Nếu các em không được sống trong

tình thương yêu của cha mẹ, gia đình không êm ấm, các em sẽ đi tìm tình thương nơi bạn. Những em sống trong gia đình đổ vỡ, cha mẹ không hòa thuận với nhau, thường hay bỏ nhà đi chơi với bạn ngày đêm.

Những em được cha mẹ bảo bọc quá đáng sẽ thiếu khôn ngoan trong cách chọn bạn. Những em bị cha mẹ kiểm soát gắt gao, luôn luôn cấm đoán điều này điều kia có thể bày tỏ sự phản loạn bằng cách cố ý chọn bạn xấu để chứng tỏ các em có quyền trên đời sống mình. Ngược lại, nếu cha mẹ hướng dẫn con từ nhỏ, rồi khi con lớn, dần dần cho con tự do để quyết định những vấn đề riêng của các em, các em sẽ khôn ngoan hơn trong cách chọn bạn. Nếu gia đình vui vẻ, cha mẹ và con cái có sự thông cảm và tôn trọng nhau, các em thiếu niên sẽ thấy thoải mái, vì thế sẽ không chạy theo bạn và cũng không xem bạn quá quan trọng.

Và đây là điều quan trọng hơn cả, nếu chúng ta xem đứa con trong tuổi thiếu niên không phải là trẻ con nhưng đối xử với các em như người lớn, các em không phải tranh đấu để được tự do, cũng không cần bắt chước bạn để được bạn chấp nhận. Lúc đó các em sẽ không mù quáng nhưng sáng suốt trong việc chọn bạn. Hơn nữa, vì thấy cha mẹ tin cậy, xem mình là người lớn, các em sẽ cẩn thận trong việc chọn bạn để không làm mất lòng tin cậy của cha mẹ.

Minh Nguyên

Bầu cử Tổng Thống

Ngày 2 tháng 11 sắp đến là ngày bầu cử tổng thống tại Hoa-kỳ. Từ nay đến đó, chúng ta sẽ thấy nhiều cuộc vận động tranh cử, nghe nhiều lời tố cáo lẫn nhau, đọc những dự đoán hay thăm dò ý kiến... Tất cả những sôi động thường thấy trong các cuộc bầu cử tại Hoa-kỳ. Tự trung, người ta chú ý đến ba vấn đề then chốt quyết định kết quả cuộc bầu cử năm nay. Ba vấn đề đó là kinh tế, chiến tranh và cá tính của ứng cử viên. Ba điều này cũng là những lãnh vực trong đời sống mà mỗi chúng ta dù không phải là ứng cử viên cũng đối diện mỗi ngày.

Trước hết là vấn đề kinh tế, hay nói đơn giản hơn, vấn đề cơm áo, những nhu cầu của đời sống hằng ngày. Trong đất nước tư bản này, người ta nói đến sản xuất, thị trường chứng khoán, giá xăng dầu, các công ty bị vỡ nợ, hay ngân sách quốc gia bị thâm thủng. Kinh tế cũng liên quan đến vấn đề y tế, sức khỏe, bảo hiểm, vấn đề người lớn tuổi... Nói chung là những vấn đề thuộc phạm vi vật chất. Những vấn đề này quyết định kết quả cuộc bầu cử thế nào thì nó cũng ảnh hưởng đến đời sống con người như vậy.

Con người chúng ta dù sống ở đâu cũng phải đương đầu với nhu cầu vật chất: cơm ăn, áo mặc, nhà ở, và từ nhu cầu đưa đến lo lắng hay ham muốn. Sống trong khó khăn thì chúng ta lo lắng, nhưng khi đã đầy đủ, chúng ta lại muốn có thêm và sinh ra những vấn đề khác. Nhu cầu thân xác là điều ai cũng có nhưng trước hết chúng ta phải nhận diện vấn đề để thấy rõ đâu là

nhu cầu thật. Nói khác đi chúng ta cần phân biệt giữa nhu cầu và ước muốn. Có những điều chỉ là ước muốn hay ham muốn, khiến chúng ta bỏ công ra sức đeo đuổi. Nhưng những điều không đem lại hạnh phúc thật mà chỉ thêm lo lắng hay đau đớn. Chính vì vậy, Chúa Giê-xu đã dạy về vấn đề cơm áo như sau. Chúa phán:

Đừng vì sự sống mình mà lo đồ ăn uống; cũng đừng vì thân thể mình mà lo đồ mặc. Sự sống há chẳng quý trọng hơn đồ ăn sao, thân thể há chẳng quý trọng hơn quần áo sao? Hãy xem loài chim trời: chẳng có gieo, gặt cũng chẳng có thu trữ vào kho tàng, mà Cha các người trên trời nuôi nó. Các người há chẳng phải là quý trọng hơn loài chim sao? Vả lại, có ai trong vòng các người lo lắng mà làm cho đời mình được dài thêm một khắc không? Còn về phần quần áo, các người lại lo lắng mà làm chi? Hãy ngắm xem những hoa huệ ngoài đồng mọc lên thế nào: chẳng làm khó nhọc, cũng không kéo chỉ; nhưng ta phán cùng các người, dầu vua Sa-lô-môn sang trọng đến đâu, cũng không được mặc áo tốt như một hoa nào trong giống đó. Hỡi kẻ ít đức tin, loài cỏ ngoài đồng, là giống nay còn sống, mai bỏ vào lò, mà Đức Chúa Trời còn cho nó mặc đẹp thể ấy thay, huống chi là các người! Ấy vậy, các người chớ lo lắng mà nói rằng: Chúng ta sẽ ăn gì? uống gì? mặc gì? Vì mọi điều đó, các dân ngoại vẫn thường tìm, và Cha các người ở trên trời vốn biết các người cần dùng những điều đó rồi. Nhưng trước hết, hãy tìm kiếm nước Đức Chúa Trời và sự công bình của Ngài, thì Ngài sẽ cho thêm các người mọi điều ấy nữa. Vậy, chớ lo lắng chi về ngày mai; vì ngày mai sẽ lo về việc ngày mai. Sự khó nhọc ngày nào đủ cho ngày ấy (Phúc Âm Ma-thi-ơ 6:25-34).

Lời dạy của Chúa Giê-xu cho thấy ba điều quan trọng sau đây:

1. Lo lắng là điều không cần thiết vì Thiên Chúa tạo dựng muôn vật mọi loài, Ngài chăm sóc từ loài chim đến loài hoa. Chúng ta là loài người quý trọng hơn chim chóc và hoa cỏ, chúng ta không cần phải lo lắng.

2. Giá trị tâm linh là giá trị quan trọng chúng ta cần phải đeo đuổi. Chúa Giê-xu phán: “Trước hết, hãy tìm kiếm nước Đức Chúa Trời và sự công bình của Ngài, thì Ngài sẽ cho thêm các người mọi điều ấy nữa.” Khi chúng ta tìm kiếm Nước Chúa và sự công chính của Ngài, coi đó là ưu tiên hàng đầu trong đời sống thì những điều khác, những nhu cầu vật chất sẽ đương nhiên được cung ứng.

3. Chúa Giê-xu phán: “Chớ lo lắng chi về ngày mai; vì ngày mai sẽ lo về việc ngày mai. Sự khó nhọc ngày nào đủ cho ngày ấy.” Câu này hàm ý rằng **Thiên Chúa cung ứng cho chúng ta nhu cầu hằng ngày**, chúng ta không thể lo lắng cho ngày mai. Chúa cũng đã dạy chúng ta cầu nguyện: “Xin cho chúng con hôm nay đủ ăn đủ ngày.” “Hôm nay” và “đủ ngày” phải là tâm niệm của chúng ta để tránh đi lo lắng.

Vấn đề thứ nhì quyết định trong việc bầu cử là chiến tranh tại Iraq, chiến tranh chống khủng bố. Chiến tranh là điều ghê sợ, không ai muốn chiến tranh nhưng chiến tranh cứ đến và cứ tiếp diễn. Ngay cả cuộc chiến Việt Nam cũng còn ảnh hưởng trong cuộc bầu cử tổng thống lần này về việc hai ứng cử viên tham chiến ở Việt Nam. Chiến tranh thật sự là điều phát xuất từ lòng người, vì thế an tĩnh trong tâm hồn, bình an trong tâm hồn là điều

chúng ta cần hơn cả. Bình an đó đến từ chỗ chúng ta được giải hòa với Thiên Chúa hay bình an với Chúa. Nếu con người chúng ta chưa được giải hòa với Thiên Chúa, chưa được tha thứ, chúng ta không thể có bình an trong tâm hồn. Khi có bình an trong tâm hồn rồi, chúng ta mới có thể sống hòa hợp với chính mình và người chung quanh. Nếu có vấn đề chiến tranh nào cần được giải quyết, đó là chiến tranh nội tâm, chúng ta cần có sự hài hòa giữa Thiên Chúa và con người và giữa con người với nhau. Chúng ta cần trở lại với Thiên Chúa để kinh nghiệm bình an đó.

Yếu tố thứ ba quyết định trong cuộc bầu cử sắp tới là cá tính của ứng cử viên. Cá tính này bao gồm nhiều điều, từ vấn đề đạo đức đến khả năng chỉ huy, từ tính cương quyết đến thái độ thỏa hiệp. Chúng ta cũng thường nói đến tài và đức. Hơn lúc nào hết đạo đức giữ một vai trò vô cùng quan trọng trong xã hội. Chúng ta sống trong thời kỳ gọi là hậu hiện đại. Đây là lúc mà chân lý tuyệt đối không còn, đạo đức con người đi xuống vì không còn tiêu chuẩn. Người ta chủ trương không cần tiêu chuẩn vì cho rằng mỗi người có tự do riêng của mình. Dù sống trong thời kỳ như vậy, có những điều không bao giờ thay đổi, đó là Thiên Chúa và chân lý của Ngài. Đức Chúa Giê-xu phán: “Ta là con đường, chân lý và sự sống, chẳng bởi Ta thì không ai được đến cùng Cha.” Chúa Giê-xu đã tuyên bố như vậy vì Ngài chính là Đức Chúa Trời trong thân xác con người, Ngài đã chết vì mọi người, chỉ một mình Ngài mới có thể đem con người trở lại với Thiên Chúa.

Từ nay đến tháng 11, chúng ta sẽ tiếp tục nghe nhiều về cuộc

tranh cử tổng thống. Chúng ta sẽ nghe bàn đến vấn đề kinh tế, chiến tranh và cá tính của các ứng cử viên. Đây cũng là những vấn đề của bản thân chúng ta: lo lắng về nhu cầu vật chất, chiến tranh hay bình an trong tâm hồn và đời sống đạo đức cá nhân. Chúng ta cần đặt lại thứ tự ưu tiên: trước hết tìm kiếm Nước Chúa và sự công chính của Ngài để nhu cầu vật chất được giải quyết. Chúng ta cần giải hòa với Thiên Chúa để kinh nghiệm bình an trong tâm hồn và trở lại với Thiên Chúa qua con đường cứu rỗi của Chúa Giê-xu để có thể sống đạo đức trong tiêu chuẩn của Thiên Chúa.

Cuộc bầu cử tổng thống rồi sẽ qua, cuộc đời chúng ta rồi cũng sẽ qua, những gì còn lại, đó mới là điều quan trọng. Chúng ta sẽ còn lại gì sau khi từ giã cõi đời này? Đối diện với cõi vĩnh hằng quý vị sẽ còn giá trị nào không? Tìm kiếm Nước Chúa, giải hòa với Thiên Chúa và đến với Ngài qua con đường cứu rỗi của Chúa Giê-xu chính là lời giải đáp.

Mục su Nguyễn Thi